

नारायणसहायस्याजेयत्वं कुं नारायणमाहात्म्यमेवाह देवदेवइत्यादिना देवानां योतकानां सूर्यचंद्राग्निचक्षुर्मनोवाचां ज्योतिषां देवः प्रकाशकः येन सूर्यस्तपति तेजसेद्धः येन चक्षूंषि पश्यंति इत्यादि श्रुतिभ्यः अ
नंतः त्रिविधपरिच्छेदशून्यः आत्मा स्वरूपं यस्य प्रधानं त्रिगुणात्मिका माया पुरुषश्चिद्रूपः तदुभयात्मा चिदचिन्मयः अव्यक्तो जगत्कारणरूपो बीजांतर्गतवदतुल्यः अतएव विश्वात्मा विश्वेवात्मा चेतनांशेन विश्व
नाशयामासुः पयोधरा इति प्रपूर्वेणान्वयः अक्षमात्रैः रथाक्षमात्राभिः स्थूलाभिः सामान्येन पुंसकं यद्वा धाराभिरिति धाराशब्द आकारांतः सोमपाशब्दवत्पुल्लिङ्गः धावमा नाएवरांति आददते क्लेदनीयं वस्त्विति धा
राः रा आदाने स्मात्किप् ॥ ३५ ॥ एकार्णवे इति अवांतरप्रलये स्मिन्पवननाशोक्तिर्निदाघइव तदनुपलंभमात्रपरा ॥ ३६ ॥ चतुर्युगसहस्रप्रमाणं ब्रह्मणो दिनं तदंते आप्लुता सलिले तर्हि तेत्यर्थः नारायणइत्या

देवदेवोत्थनं तात्मा विष्णुः सुरगुरुः प्रभुः ॥ प्रधानपुरुषो व्यक्तो विश्वात्मा विश्वमूर्तिमान् ॥ ३७ ॥ युगांतकाले संप्राप्ते कालाग्निर्दहते जगत् ॥ सपर्वतार्णवद्वीपंस
शैलवनकाननं ॥ ३८ ॥ निर्दहन्नागलोकं श्वपातालतलचारिणः ॥ अथांतरिक्षे सुमहन्नानावर्णाः पयोधराः ॥ ३९ ॥ घोरस्वराविनदिनस्तडिन्मात्मावलंबिनः ॥
समुत्तिष्ठन् दिशः सर्वा विवर्षतः समंततः ॥ ४० ॥ ततोऽग्निना शयामासुः संवर्ताग्निनियामकाः ॥ अक्षमात्रैश्च धाराभिस्तिष्ठन्त्या पूर्य सर्वशः ॥ ४१ ॥ एकार्णवे तदा
तस्मिन्नुपशांतचराचरे ॥ नष्टचंद्रार्कपवने ग्रहनक्षत्रवर्जिते ॥ ४२ ॥ चतुर्युगसहस्रांते सलिलेनाप्लुता मही ॥ ततो नारायणाख्यस्तु सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ४३ ॥
सहस्रशीर्षा पुरुषः स्वमुकामस्त्वतींद्रियः ॥ फटासहस्रविकटं शेषं पर्यंकभाजनं ॥ ४४ ॥ सहस्रमिव तिग्मांश्च संघातममितद्युतिं ॥ कुंदेन्दुहारगोक्षीरमृणालकुमुद
प्रभं ॥ ४५ ॥ तत्रासौ भगवान् देवः स्वपन्नजलनिधौ तदा ॥ नैशेन तमसा व्याप्तां स्वारात्रिकुरुते विभुः ॥ ४६ ॥ सत्त्वोद्रेकात्प्रबुद्धस्तु शून्यं लोकमपश्यत् ॥ इमं चो
दाहरंत्यत्र श्लोकं नारायणं प्रति ॥ ४७ ॥ आपो नारास्तत्तनव इत्यपां नाम शुश्रुम ॥ अयनं तेन चैवास्ते तेन नारायणः स्मृतः ॥ ४८ ॥

ख्यानामयस्य यद्वा नारायणादेव आख्याप्रथायस्य सहिरण्यगर्भः सूत्रात्मा विश्वाभिमानि अतएव सहस्रपादादिमान् ॥ ४९ ॥ स्वमुकामः स्वदिनांते फटासहस्रं फणासहस्रं अभ्यतिष्ठदिति शेषः ॥ ५० ॥
अमितद्युतिं अत्यंतं योतमानं ॥ ५१ ॥ ४० ॥ सत्त्वोद्रेकात्तमसोऽभिभवे सतिसत्वस्या विर्भावात् शून्यं प्राणिसंचारहीनं ॥ ५२ ॥ नारायणपदं निर्वक्ति आपइति नराज्जातानाराः नृनरयोर्द्वि
श्वेति गौरादिगणपाठात्प्राप्नोतीषूणकार्यस्यानित्यत्वान्न तत्तनवः तस्य नारायणस्यैव तनवः यथासौ वर्णकुंडलं सुवर्णमेव एवं नरजा आपो नरएवेत्यर्थः नाराः आपः देहाद्याकारपरिणता अयनं निवासस्थानं य
स्य अथवा ताभिः सह तत्तादात्म्यं प्राप्य आस्ते इति वानारायण इति तत्सत्त्वात् देवानुप्राविशदिति आत्मेन्द्रियमनोयुक्तं भोक्तेत्याहुर्मनीषिण इति च श्रुतिः परमात्मन एव स्वसृष्टदेहप्रवेशं देहसंबन्धेन भोक्तृत्वं च दर्शयति
तेन चेतनाचेतनं सर्वजगन् नारायणात्मकमित्युक्तं भवति ॥ ५३ ॥